

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VIII. In allegoriis eruendis elaborarunt Judaei,

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

In allegoriis
et hinc
elaborantur
Judæi,

Euseb. Præp.
libr. 8. cap. 10.
& Hist. Eccl.
libr. 2. cap. 17.

Euseb. Præp.
libr. 11. cap. 1.
& libr. 12. cap.
1. & 4.

Plat. De Poët.
Homer.
Plat. libr. 2. De
Rep.

Plutarch. De
audiend. Poët.

R. Mos. ben
Maim. Mor.
Nev. Part.
3. cap. 43.

R. Mos. ben
Maim. in
Jad. libr. De
conv. cap. 3.
scd. 5.

Osee. 12. 10.

Ezech. 17. 29

VIII. In interpretando eo genere Prophetiarum, aliisque Scripturæ locis, quæ allegoricum sensum recipiunt, plerorumque Judæorum desudavit industria. Testis Philo, qui totis allegoriarum voluminibus Scripturam sacram explanavit. Testis & Aristobulus, itidem Judæus, Philone antiquior, & in Machabæico secundo laudatus, qui Mosem interpretans allegoriis usus est, & cujus insigne fragmentum ad id probandum attulit Eusebius. Testes & Therapeutæ à Philone celebrati, sive Judæi, sive Christiani Judaica instituta servantes, à quibus *ἑρμηνεύσεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐγένοντο* sive *ὑπονοήτων ἐν ἀλληγορίαις*. *Explicationes sacrarum Scripturarum fiebant tropice per allegorias*, quique morem hunc à majoribus acceperant. Testis Eleazarus Pontifex apud Aristeam, qui Aristæas, germanusne sit, an supposititius, operum nostrorum non est nunc inquirere, satis est hoc veterum Ebræorum institutum ex eo cognoscere. Testis denique Josephus, in loco proxime notato. Veniunt & in hunc censum Deuterotæ, Scripturarum sacrarum Interpretes, quos scribit Eusebius exponere solitos fuisse, quæ per ænigmata in iis essent adumbrata. Quos inter ii tantum admittebantur, qui robusta ac præstanti quadam animi maturitate & vi præditi essent. Conferendi illuc quoque quos *דרשנים*, hoc est *Concionatores* appellant. Porro *ἑρμηνείαν* illam *δὲ ὑπονοήτων* Philoni memoratam, quam *τῶν φανερῶν λεγομένων* opponit Plutarchus, explicandis Homeri Poëmatis jam olim abhbitam fuisse dicitur ex Platone, cum Homeri *θεομετείας* minime recipiendas esse docet, *ἅτ' ἐν ὑπονοήτοις πεποιημένας, οὐτ' ἀνδρῶν ὑπονοήτων*, cum non facile dignoscere possit adolescens, quid sit *ὑπόνοια*, quid non. *ὑπόνοιας* intellige, quæ deinde *ἀλληγορίας* dictæ sunt: vetustiorum enim scriptorum ea vox est, teste Plutarcho. Has *ὑπόνοιας*, sive *ἑρμηνείας* (utroque enim nomine appellantur) Judæi *מדרשים* dixerunt, iisque libros suos refererunt: nec minus iis tribuunt nonnulli auctoritatis & fidei, ac Cabalisticis ipsis Traditionibus, ut auctor est Maimonides in More Nevochim. Ii quoque significationem allegoricam *אגדה* & *על דרך של בני אדם* appellant, eosque aiunt valde falli, qui eam exponant, *על דרך משל*, *תאנאן* *tanquam locutiones ab hominibus usurpari solitas*; cum exponenda sit *משל*, *תאנאן* *tanquam parabola*: nudam vero & simplicem appellant, *פשוט* & *דבר קטן*. Et jam olim scitum est inter ipsos, omni Scripturæ sensum inesse utrumque, *פשוט עם אגדה*, *simplicem cum occulto*. Hinc Agadici dicti, in Midrasch Thehillim, aliisque Judæorum scriptis memorati, qui in eruendis profundioribus mysteriis operam consumebant omnem, nec Cabalisticis nugis abstinebant. Perpauci hi erant numero; fortasse ob studii difficultatem, quæ plures deterrebat: eorum quoque scriptiones erant oppido raræ; fortasse quod vulgi captum præterirent. Idem Maimonides in Jad Chazacah, libro De conversione, tertio capite, terram Chanaan significare ait, *ארץ החיים*, *terram viventium*, *והוא העולם הבא*, *hanc autem esse seculum futurum*. Idem libro De Regibus, postquam lupi & agni concordiam allegorice exposuit, univèrse concludit has *פשוט*, iisque similes, quæ pertinent ad Messiam, allegorias esse. Pleraque hujusmodi proponit: & Præfatione in Misnajoth, dictata Thalmudis, quæ *פ' ליל' טו'* sumta, ridendæ absurditatis plena esse videbat, ad *מטעם* detorsit. Eadem aliorum multorum ratio est. Thalmudistæ, capite quinto Beracoth, omnem Tabernaculi Mosaicæ supellectilem ad cælestium significationem revocant. R. Isaac Abrabaniel, vir celebris inter suos, docet omnem Tabernaculi apparatus ad id præcipue esse instructum, ut sit, *בספר הכמה עלינה וענין נבכר אשר אליו ותישר*, *Velut liber sapientie sublimioris, & rei gloriosa ad quam ista referuntur*. Idem apud R. Mosem Albeldam reperias, Quid reliquos commemorem, qui nuda literæ doctrina non contenti, ad allegorias mentem extulerunt, quales inter ceteros Rabba ben Nachmoni in Beresith Rabba, & R. Jacob Baal Haturim in Genesin, & R. Simeon in Jalcut, & Elisah in Ecclesiasten, & R. Joseph Samiga in Convocatione sanctitatis, & Auctor libri, cui titulus est, *סוד ישרים*, *Pomum & flos*. Circumfertur liber Rabbimicus, cui titulus, *יסוד ישרים*, *Fundamentum Canticorum*, expositio videlicet libri Ruth, qua ostenditur geminum in Scriptura contineri sensum, apertum & opertum. Istarum *ὑπονοήτων* diversâ genera exposita sunt à R. Azaria in Meor enaiim, & ab Aben Ezra in Threnos. Laudatus jam sæpius Maimonides, in Præfatione præclari operis More Nevochim, multa de Scripturæ factæ parabolis & ænigmatis disserit. Ac primum ostendit, non solum perplexo hoc docendi genere usos esse Sapientes, sed & necessario hoc fecisse, nec aliter facere potuisse. Tum multiplices ait esse parabolarum formas, ad idque potissimum susceptum sibi hoc opus, ut ad Prophetarum parabolâs intelligendas Lectori viam muneret: nec enim ad propheticarum vaticinationum intelligentiam posse perveniri, nisi enodandarum parabolarum ratio teneatur. Atque id confirmat hoc loco Osee: *Ego visionem multiplicavi, & in manu Prophetarum assimilabo*, sive, *similitudines proponam*. Id enim sonat Ebraice vox, *ארכה*. Utitur & hoc Ezechielis: *Fili hominis, propone*

planationes, easdem tamen admittere, ad eludenda vaticinia Prophetarum, quæ in Christo Jesu *αὐτὸ λέγειν* completa sunt. Velut illud Davidis: *Foderunt manus meas, & pedes meos*: tum istud: *Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem*: atque hoc etiam: *Et dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto*: & id quoque Isaïæ: *Et dedi te in sædus populi, in lucem gentium, ut aperires oculos cæcorum*: necnon & illud Zachariæ: *Ecce rex tuus veniet tibi justus & saluator: ipse pauper, & ascendens super asinam, & super pullum filium asinae*: tum & illud ejusdem: *Et appenderunt mercedem meam triginta argenteos*. Quæ ἀλλουροειδῶς Judæi pro arbitrio detorquent. Sed & inter novitios Judæos R. Manasse in opere De resurrectione multas patrum suorum ineptias, in Thalmude Rabbīnorumque libris consignatas, flecīt ad allegoricum sensum, seseque singulari tractatu aucturam spondet de allegoriis, quæ his scripturionibus continentur. Suo sibi denique gladio jugulatur ipsi, cum pervulgatum hoc inter eos usurpant effatum: *אין בתורה אפילו אות אחת שאין הררים נדורים תלויים בה*. *Ne unica quidem in Lege litera extat, è qua non pendeant montes magni.*

& Ethnici.
 I X. Abeamus ad Ethnicos, quorum plerique hoc genere delectati sunt. Homeri, ut dixi, Poëmata in allegorias jam olim à plerisque tracta fuisse, vel ex uno hoc, quod attuli, Platonis effato colligitur. Extabant olim Homericæ allegoriæ Metrodori Lampfaceni, extant hodieque & illæ Heraclidis Pontici, & Porphyrii. Nonnullas etiam Plutarchus in libro De vita & poësi Homericæ proposuit. Idem in libro De audiendis Poëmatis egregium earum exemplum offert, unde intelligas quos intra fines ea debuerint consistere, ne vel progredierentur longius nimis curiosi & ingeniosi Interpretes, mysteria Homero affingentes, de quibus ne in somnis quidem cogitavit; vel in nudo verborum sensu hærent. Longe vero plurimas reperias apud Eustathium. Notabile est illud Dionis Chrysostomi in Oratione de Homero, solitum fuisse Homericis temporibus res naturales fabulis implicare. Addidisset, res quoque pertinentes ad mores & ad politica, & cujuscunque tandem generis, figmentis dissimulare. Hieroglyphica Ægyptiorum, eorumque significationes retulit in literas Chæremon, Augusti ætate. Nec multo post Cornutus Græcorum mythologiam naturæ rationibus accommodavit, eo libro, qui sub Phurnuti nomine circumfertur. Ab utroque, Cornuto, & Chæremone, τὸν μετὰ τὸν Ἰωνὸν ἔχει παρ' Ἰλλουσι μυσθελίων ἑρῶσιον *Græcanicorum mysteriorum allegorice interpretandorum rationem*, accepisse Origenem testificatur Porphyrius. Edidit Palaphatus Ægyptius, λύσεις τῶν μυσθελίων εἰρημύμων *Solutiones eorum que fabulose dicta erant*. Totus est in hujusmodi fabularum Græcarum allegoriis evolvens Fulgentius Planciades. Quasdam & illarum anagogas scripsit Michaël Piellus. At consumpsit diuturnitas temporis, Zenonis, Chryssippi, & Diogenis Babylonii libros, quibus fabularem historiam à nugis dejectam, traduxerunt ad Physiologiam, & Orphei ac Musæi nominibus præscriptas fabellas, tum & illas Homeri ac Hesiodi, ad suas de Diis opiniones applicarunt. Vana sane fuisset eorum opera, qui doctrinam suam velarunt figmentis, nisi fuissent qui dispellere tenebras, & arcana eruere studuissent. Imo vero fatendum est, quæcunque gens fabulatores habuit, eandem & suos fabularum Interpretes habuisse. Id quod de Assyriis & Arabibus Lucianus commemorat. Plura asserre poteramus in eam sententiam, si incerta res aut controversa ageretur. Satis profecto ex istis intelligitur μετὰ τὸν Ἰωνὸν hoc interpretandi genus Æbræis Scriptoribus pariter & *ἔτι ἔξωθεν* acceptum ac familiare fuisse; ac inique porro facturos, si qui in nobis culpæ audeant, quod in aliis probare coguntur.

Vanitatem oraculorum suorum & Sybillarum eadem Ethnici agnoscent.
 X. Nunc antequam manum tollamus de tabula, postulare locus, ut de Ethnicorum oraculis disputaremus, quæ Prophetica facultatis specie quadam vulgi stoliditati diutissime illuserunt, & Christianæ legis Adversariis ad prædictionum Veteris Testamenti vim oppugnandam argumentum præbere possunt. Nam si Prophetias, quibus se tutetur, habet etiam mendacium & impietas, quid in iis præsidii veritas collocabit? Verum jam tum etiam cum maxime vigerent oracula, ita prolapsa erat eorum fides apud sanæ mentis homines, ut nihil inter eos esset contentius. Pythiam auro à Philippo corruptam, facete dicebat Demofthenes φιλιππίδην Chryssippum superstitionibus valde deditum, ut Stoicum decuit, oraculis totum volumen implevisse ait Cicero, *partim falsi, partim casu veris, ut sit in omni oratione sapissime; partim stiloquis & obscuris, ut interpres egeat interprete, & fors ipsa referenda sit ad sortes; partim ambiguus, & que ad Dialecticum referenda sint*. Audiamus præterea Origenem sic disputantem contra Celsum: *δωρατὸν μὲν ἡμῶν σωάζουσι διὰ αἰετοπέλου, καὶ τῶν τῶ ἀεπιπύτου φιλοσοφιστῶν, οὐκ ὀλίγα εἶπεν εἰς ἀναξιοπύτου τῶ ἀεὶ ἢ πυθίας & τῶ λοιπῶν χρησθελίων λόγου. δωρατὸν δὲ καὶ λαλιμύρα τῶ ἐπιπούρω, καὶ ἔτι ἀπαλομύροις αὐτῶν τῶν*

Psal. 41. 18, 29.
 Psal. 68. 22.
 Isa. 42. 6, 7.
 Zach. 9. 9.
 Zach. 11. 14.
 R. Manass.
 libr. 2. De resurrectione, cap. 19.

Lucian. Macr.

Plut. Dem.

Cicer. libr. 2. De divin.

Origen. libr. 7. contr. Cels.